

Regelbunden tillsyn i Enbacka skola och Stora Skedvi skola

Enbacka skola: Förskoleklass och grundskola årskurs 1-6

Stora Skedvi skola: Förskoleklass och grundskola årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Sätters kommun och besökt Enbacka skola och Stora Skedvi skola den 1-2 september 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen senast den 3 mars 2010. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Enbacka och Stora Skedvi Skolor, dels den information som samlats in under besöket. I Enbacka och Stora Skedvi skolor intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever

Enbacka skola	Antal elever
Förskoleklass	31
Grundskola	191

Stora Skedvi skola	Antal elever
Förskoleklass	21
Grundskola	114

Källa: Skolornas egna uppgifter

2 (17)

Enbacka skola innefattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 samt två fritidshem. Stora Skedvi skola innefattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 samt ett fritidshem. För båda skolorna finns en gemensam rektor som även ansvarar för de fritidshem som tillhör skolorna.

Verksamheten vid Enbacka skola är organiserad i tre arbetslag, två lag omfattande elever från förskoleklass till och med årskurs 3 och ett lag med elever från årskurs 4 till och med årskurs 6. Verksamheten vid Stora Skedvi skola är organiserad i två arbetslag, ett lag omfattande förskoleklass till och med årskurs 3 och ett lag med elever från årskurs 4 till och med årskurs 6.

Tillsynen av Enbacka skola och Stora Skedvi skola innefattar förskoleklass och grundskola. Kommunens ansvarstagande för skolan förskolan och skolbarnomsorgen presenteras i en separat rapport.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlade beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Enbacka Skola

För Enbacka skola visar kommunens egen statistik följande när det gäller de nationella ämnesproven 2008. I årskurs 3 har 61 procent av eleverna klarat målen för samtliga delprov i ämnesprovet i svenska. I matematik är samma siffra 46 procent. I årskurs 5 når 68 procent av eleverna målen för samtliga delprov i ämnesprovet i svenska, 36 procent av eleverna i matematik och 68 procent av eleverna i engelska.

Det finns inte någon sammanställning på skolnivå av måluppfyllelsen i samtliga ämnen Vid Enbacka skola. Skolinspektionen kan konstatera att underlag därmed saknas för att göra en fullständig bedömning av kunskapsresultaten. Resultaten på de nationella ämnesproven visar emellertid att andelen elever som klarar samtliga delprov för de olika ämnena är låg, särskilt i matematik och engelska. Statistiken från de olika delproven i årskurs tre visar att endast 65 procent av eleverna klarade delprovet för de fyra räknesätten. I årskurs 5 är det endast 45 procent av eleverna som klarar delprovet för längd, area skala. Resultaten på de nationella ämnesproven visar med tydlighet att Enbacka skola behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Stora Skedvi Skola

För Stora Skedvi skola visar kommunens egen statistik följande när det gäller de nationella ämnesproven. I årskurs 3 har 67 procent av eleverna klarat målen för samtliga delprov i ämnesprovet i svenska. I matematik är samma siffra 63 procent. I årskurs 5 har 89 procent av eleverna klarat målen för samtliga delprov i ämnesprovet i svenska, 79 procent av eleverna i matematik och 63 procent av eleverna i engelska.

Inte heller vid Stora Skedvi skola finns det någon sammanställning på skolnivå av måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Resultat på de nationella ämnesproven visar emellertid att andelen som klarar målen för samtliga delprov i respektive ämne, särskilt i engelska och matematik, är låga. Statistiken från de enskilda delproven i årskurs 5 visar att 74 procent av eleverna klarade delprov A i engelska (samtala, tala) och 68 procent delprov B (lyssna, förstå). Resultaten på de nationella ämnesproven visar med tydlighet att Stora Skedvi skola behöver vidta åtgärder för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan (IUP) ge skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervis-

4 (17)

ning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av Skolverkets allmänna råd framgår att planen ska vara framåtsyftande och att omdömen om elevens kunskapsutveckling får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar.

På Enbacka och Stora Skedvi skolor upprättas individuella utvecklingsplaner för alla elever. Båda skolorna har tillsammans med övriga skolor i kommunen utarbetat bedömningskriterier i alla ämnen. Utifrån dessa kriterier ges eleverna skriftliga omdömen i alla ämnen, hem- och konsumentkunskap undantaget. De skriftliga omdömen som Skolinspektionen har tagit del av beskriver nästan enbart kursplanernas mål att uppnå. Till stor del saknas en bedömning och beskrivning av vilka kvalitativa nivåer på sitt lärande och sina kunskaper som eleven har uppnått. När det gäller innehållet i den framåtsyftande delen i respektive elevs IUP framgår det inte tydligt vilka insatser som behöver göras av skolan för att eleven ska ges förutsättningar att nå de utvecklingsmål som anges i utvecklingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att skolornas individuella utvecklingsplaner behöver utvecklas vidare utifrån de nationella kursplanernas mål att sträva mot. Vidare behöver planerna bli tydligt framåtsyftande och skolornas insatser för att eleverna ska nå de nationella målen behöver tydligare framgå.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>Av avsnitt 2 i Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), "Mål och riktlinjer" framgår att mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Av avsnitt 2.2 framgår bl.a. att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.</p> <p>Planeringen av undervisningen ska enligt Sätters kommun utgå från gemensamt framtagna bedömningsgrunder. Skolinspektionen har tagit del av bedömningsgrunderna och kan konstatera att kursplanernas mål att sträva mot endast finns med i mycket begränsad omfattning. I samtal med lärare på skolorna framgår det att man på skolövergripande nivå inte arbetar med mål att sträva mot på ett aktivt och planerat sätt. Vidare framkommer det att det till viss del råder osäkerhet kring betydelsen av mål att sträva mot. Vissa lärare uppfattar det som individuella mål som kommer efter uppnåendemålen.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att undervisningen på båda skolorna i högre grad behöver utgå från läroplanens och kursplanens mål att sträva mot.</p>

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt Lpo 94, avsnitt 2.3, Ansvar och inflytande, ska läraren se till att elever oavsett kön och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har, enligt avsnitt 2.8 i läroplanen, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas</p>

6 (17)

så att ett aktivt elevinflytande gynnas. I avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

I lärar- och elevintervjuer vid skolorna framkommer att eleverna generellt har små möjligheter att utöva inflytande över undervisningsprocessen och sitt eget lärande. Planeringen av undervisningen görs med några få undantag av läraren. Eleverna ges litet utrymme att delta i och ha synpunkter på undervisningens innehåll och planering. Exempel på att eleverna ändå har ett visst utrymme för inflytande ges dock vid båda skolorna. Som exempel nämns att elever får välja mellan olika givna arbetsuppgifter under en lektion eller att arbetet med ett tema utgår ifrån elevernas frågor. Under elevintervjuerna framkommer vidare att eleverna i hög grad saknar tillräcklig kännedom om vilka mål de ska uppnå. Lärarna klargör oftast för eleverna vilka arbetsuppgifter som ska genomföras och mer sällan för vilka kunskapsmål som ska uppnås.

Skolinspektionen bedömer därför att skolorna inte ger eleverna ett reellt inflytande med stigande ålder vad gäller arbetsätt, arbetsformer och utbildningens innehåll. Detta behöver utvecklas. En förutsättning för en sådan utveckling är att eleverna ges en ökad kännedom om de olika ämnenas nationella mål.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av Lpo 94, 2.2 Kunskaper framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår enligt avsnitt 2.5, Övergång och samverkan, att samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan.

Av intervjuer med rektor och lärare framkommer att samarbetet och samverkan inom respektive arbetslag fungerar väl. Samverkan och samarbetet mellan de olika arbetslagen på skolorna förekommer dock i liten utsträckning och intervju-

ade lärare uttrycker ett behov av ett bättre och ökat samarbete arbetslagen emellan.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver förbättra samverkan inom såväl som mellan verksamheterna för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt avsnitt 2.2 i Lpo 94, Kunskaper, ska läraren utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Tillsynen i Enbacka och Stora Skedvi skolor visar att arbetet med individanpassning är av skiftande kvalitet och varierar mellan enskilda lärare. Anpassningen till elevernas behov och förutsättningar sker exempelvis genom att använda olika läroböcker med olika innehåll och svårighetsgrad samt att ge differentierade arbetsuppgifter. När det gäller elever som behöver extra utmaningar i skolarbetet sker en anpassning av arbetet i begränsad utsträckning. Dessa elever erbjuds en extra bok eller extra uppgifter. Mer sällan ges eleverna möjlighet att pröva olika arbetsätt och arbetsformer eller mer utmanande uppgifter i de fall förelagda uppgifter visar sig vara alltför lätta.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver arbeta med att anpassa undervisningen till varje elevs behov och förutsättningar.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p><i>Särskilt stöd</i></p> <p>Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Också i avsnitt 2.8 i Lpo 94 framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen.</p> <p>Intervjuer med rektor och lärare samt den dokumenterade arbetsgången för elevvårdsärenden visar att skolorna har system för att identifiera elevers behov av särskilt stöd. Emellertid framkommer det att särskilt stöd framförallt ges till elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen erbjuds inte detta stöd i samma utsträckning.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas vid båda skolorna så att alla elever som är i behov av särskilt stöd kan få detta, oavsett ämne.</p> <p><i>Studiehandledning på modersmålet</i></p> <p>Av 5 kap. 2 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.</p> <p>Vid Stora Skedvis skola finns elever som är berättigade till studiehandledning på sitt modersmål om de behöver det. Dessa elever har inte tillgång till detta eftersom det för tillfället inte finns någon lärare i modersmålet.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att Stora Skedvi skola behöver vidta åtgärder så att alla elever som är berättigade till och behöver studiehandledning på sitt modersmål kan få detta.</p>

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn, om det framkommer uppgifter att elev kan ha behov av särskilt stöd, se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka elevens behov är, hur</p>

behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av åtgärdsprogram från skolorna. I ett par av åtgärdsprogrammen är kopplingen mellan elevens identifierade behov och insatta åtgärder otydlig. I flera av programmen är det oklart hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I intervjuer med rektor och lärare på skolorna framkommer att åtgärdsprogram framförallt upprättas för elever som behöver stöd i svenska, matematik och engelska. För elever med särskilt stöd i andra ämnen upprättas åtgärdsprogram i mycket begränsad omfattning.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver utveckla arbetet med åtgärdsprogram. Stödåtgärderna bör tydligt kopplas till elevens identifierade behov och det bör tydligt framgå hur och när åtgärderna ska utvärderas. Vidare bedömer Skolinspektionen att skolorna behöver vidta åtgärder så att alla elever som är i behov av stöd kan få ett åtgärdsprogram upprättat, oavsett ämne.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 1 kap. 2 § skollagen ska verksamheten i skolan utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt ska den som verkar inom skolan främja jämställdheten mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling, såsom mobbning och rasistiska beteenden. Enligt avsnitt 1 i Lpo 94, Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, ska eleven i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära.

På Enbacka skola uppger de flesta elever som Skolinspektionen varit i kontakt med att de upplever skolmiljön som trygg. Vissa elever beskriver dock att det förekommer kränkande språkbruk elever emellan. I intervjuer med rektor, lärare

10 (17)

och elever framkommer vidare att det finns brister i arbetsron i vissa klasser. Detta bekräftas också av Skolinspektionens verksamhetsbesök.

Eleverna på Stora Skedvi skola uppger att det förekommer kränkningar mellan elever på skolan, bland annat är språkbruket grovt. Under elevintervjuer framkommer att vissa elever undviker att kontakta lärare vid kränkningar på grund av risken att bli kallade tjallare av andra elever. Flera elever som skolinspektionen talat med upplever att rastvaktssystemet är otillräckligt, vilket bekräftas av lärare och rektor. Vid intervjuer med rektor, lärare och elever framkommer det även att det kan vara stökigt i klassrummen.

Skolinspektionen bedömer att skolornas arbete med att säkerställa en trygg miljö för alla elever behöver förbättras.

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 14 a kap. 6 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

I skolornas kvalitetsredovisningar redogörs för hur skolorna driver sitt värdegrundsarbete. Alla klasser ska arbeta med förebyggande arbete där eleverna övar självkänedom, empati, ansvar, kommunikation och konflikthantering. I intervju med rektor, lärare och elever framkommer emellertid att det förebyggande arbetet inte sker i samma utsträckning som det gjort tidigare. Det finns en stor variation mellan olika lärare när det gäller omfattning och engagemang kring det aktiva värdegrundsarbetet på båda skolorna.

Skolinspektionen bedömer att skolornas värdegrundsarbete behöver förbättras.

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt 3 kap. 16 § i diskrimine-

ringslagen ska en utbildningsanordnare även upprätta en årlig plan för arbetet mot diskriminering, en så kallad likabehandlingsplan. Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Kraven enligt båda lagarna kan uppfyllas i samma plan. Skolinspektionens tillsyn avser inte planen mot diskriminering.

Skolinspektionen har granskat båda skolornas likabehandlingsplaner som till stora delar uppfyller plankraven. De innehåller åtgärder både mot kränkande behandling och också diskriminering. Planerna utgår från en kartläggning av verksamheten och innehåller en redovisning av vilka åtgärder som behöver vidtas vid de båda skolorna. Av likabehandlingsplanen från Stora Skedvi skola framgår det tydligt vilka åtgärder som kommer att vidtas, vem som är ansvarig, samt när åtgärderna ska genomföras. Även likabehandlingsplanen från Enbacka skola innehåller information om vilka åtgärder som kommer att vidtas, dock framgår det inte på ett tydligt sätt när dessa åtgärder kommer att genomföras eller vem som är ansvarig. I lärar- och elevintervjuer framkommer det att eleverna i liten utsträckning har varit delaktiga vid framtagandet av den aktuella likabehandlingsplanen. Skola och fritidshem har en gemensam likabehandlingsplan. De olika verksamheternas specifika behov och arbete går inte att utläsa.

Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver upprätta en årlig plan mot kränkande behandling som fullt ut motsvarar kraven i skollagen. Det är vidare viktigt att barn- och elever i de olika verksamheterna engageras på ett sätt som innebär att de får ett reellt inflytande över planens innehåll.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>I 4kap. 3 § skollagen anges att vissa bestämmelser om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan) framgår av bilaga 3 till skollagen. I denna bilaga anges utbildningens omfattning i grundskolan för ämnen och ämnesgrupper.</p> <p>Vid tillsynen framkommer det att eleverna inte får undervisning i hem- och konsumentkunskap och därmed inte ges möjlighet att nå de nationella målen för årskurs fem. Vid intervjuer och samtal med elever och rektor på båda skolorna framkommer vidare en viss osäkerhet kring omfattningen av undervisningen i de naturorienterande ämnena och då särskilt i kemi och fysik.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver vidta åtgärder så att alla elever får möjlighet att nå målen i samtliga ämnen.</p>

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p><i>Elevens val</i></p> <p>Av 2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen ska sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser.</p> <p>I intervjuer med både rektor, lärare och elever på båda skolorna framkommer att organisationen av och innehållet i elevens val i viss mån skiljer sig åt mellan de båda skolorna. Även om det finns en variation så innebär elevens val oftast att eleverna kan välja mellan olika förutbestämda aktiviteter eller välja ett arbetsområde inom ett förutbestämt tema. Elevens val kan också enligt intervjuade elever innebära att göra klart olika arbetsuppgifter.</p> <p>Skolinspektionen bedömer att skolorna behöver säkerställa att alla elever i enlighet med grundskoleförordningen erbjuds ett allsidigt urval av ämnen samt att det har ett reellt val inom vilket eller vilka ämnen de vill bredda och fördjupa sina kunskaper.</p> <p><i>Modersmålsundervisning</i></p> <p>Av 2 kap 9 § grundskoleförordningen framgår följande . Om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och</p>

språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få sin undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning.

Vid Stora Skedvi skola finns det elever som har modersmålsundervisning. För några elever har modersmålsundervisningen emellertid upphört eftersom lärare saknas. Rektorn uppger att det i nuläget inte finns någon lärare tillgänglig.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att skolorna vinnlägger sig om att finna lösningar för att erbjuda modersmålsundervisning till alla elever som är berättigade till detta.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p>Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska det för ledningen av utbildningen i skolorna finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, framgår att som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.</p> <p>Tillsynen visar att rektorn till stor del är förtrogen med verksamheten på båda skolorna. När det gäller den pedagogiska ledningen på båda skolorna visar tillsynen att rektorn ännu inte fullt ut tagit det fulla ansvaret att verka som pedagogisk ledare enligt läroplanen. Exempel på detta är brister i uppföljning och kommunikation av kunskapsresultaten, samverkan och samarbete, värdegrundarbete och anpassningen av verksamheten till elevernas behov. Rektorns pedagogiska ledarskap är av stor vikt för att säkerställa att eleverna får en likvärdig utbildning och att verksamheten inriktas mot nationella mål.</p> <p>Sammanfattningsvis innebär detta att Skolinspektionen bedömer att rektorns pedagogiska ledning behöver stärkas.</p>

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
<p><i>Särskild undervisningsgrupp</i></p> <p>Av 5 kap. 5 § grundskoleförordningen framgår bl.a. att särskilt stöd ska ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser. Sådant stöd ska i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör. Om det finns särskilda skäl, får sådant stöd istället ges i en särskild undervisningsgrupp. Styrelsen för utbildningen ska efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare besluta i</p>

fråga om placering i en särskild undervisningsgrupp. Beslutet ska enligt 8 kap. 1 § grundskoleförordningen innehålla en fullföljdshänvisning med information om att det får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. Av Sätters kommuns delegationsordning följer att rektor får besluta i frågor om placering i särskild undervisningsgrupp.

Vid Enbacka skola finns elever placerade i en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp utan att något formellt beslut har fattats.

Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp utgör myndighetsutövning mot enskild och det är av rättsäkerhetsskäl viktigt att den formella beslutsgången följs. Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas.

Anpassad studiegång

Enligt 5 kap. 10 § grundskoleförordningen får beslut om anpassad studiegång för en elev fattas av styrelsen för utbildning, alternativt av rektorn om detta är delegerat, efter att ha hört elevvårdskonferensen.

I tillsynen framkommer att det i av rektor fattade beslut om anpassad studiegång inte framgår på vilket sätt och i vilken omfattning elevens studiegång är anpassad.

Skolinspektionen bedömer att detta behöver åtgärdas.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 2 § förordningen om kvalitetsredovisningen ska arbetet med kvalitetsredovisning främja kommunernas, skolornas, förskolornas och fritidshemmens kvalitetsarbete och därigenom bidra till att för verkliga utbildningarnas nationella mål. Av Lpo 94, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bland annat följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot upp-

ställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Av 2 kap. 23 § grundskoleförordningen framgår att för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska det finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

I tillsynen framkommer att det på skolorna finns ett påbörjat systematiskt kvalitetsarbete. Målen i kommunens förskole- och skolplan tas upp i skolornas lokala arbetsplaner och konkretiseras ytterligare i arbetslagens verksamhetsplaner. Uppföljning sker i oktober och januari och verksamhetsplanen utvärderas sedan i mars. Skolinspektionen har tagit del av verksamhetsplanerna för innevarande läsår. Generellt gäller att målformuleringarna inte är tillräckligt konkretiserade, utan utgör mer en beskrivning av prioriterade utvecklingsområden. Detta försvårar uppföljning och utvärdering och de områden som följs upp och utvärderas saknar därmed ett tydligt samband med de nationella målen för utbildningen. Resultat tas inte fram och analyseras inte på en mer övergripande nivå vare sig vad gäller elevernas kunskapsutveckling eller effekterna av värdegrundsarbetet.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan behöver utveckla kvalitetsarbete ytterligare.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Enligt 3 a § ska i kvalitetsredovisningen uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner enligt diskrimineringslagen och planer mot kränkande behandling enligt skollagen redovisas. Av 4 § framgår bl. a att skolans kvalitets-

redovisning ska utarbetas under medverkan av elever, lärare och övrig personal.

Skolinspektionen har tagit del av Enbacka skolas och Stora Skedvi skolas kvalitetsredovisningar för läsåret 2008–2009. Kvalitetsredovisningarna följer en av Sätters kommun utarbetad mall. Kunskapsresultat finns redovisade utifrån läskunnighet och resultat från nationella ämnesprov i årskurs 3 och 5. En redovisning av måluppfyllelsen i övriga ämnen saknas. I övrigt utgör kvalitetsredovisningen till största delen en beskrivning av de insatser man har genomfört i skolorna under året medan bedömningar av resultat i förhållande till de nationella målen är mer knapphändiga. Detta lyser också igenom i de åtgärder för utveckling som presenteras för att öka måluppfyllelsen. I intervjuer uppger vissa lärare att deras delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen varit begränsad. En utvärdering av skolornas likabehandlingsplan finns med i kvalitetsredovisningen. En utvärdering av de åtgärder som vidtagits i enlighet med planen saknas emellertid.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att skolornas kvalitetsredovisningar inte fullt ut uppfyller förordningarnas krav och att detta behöver åtgärdas.

2009-12-03 Stockholm

Sigbritt Gålnander

Fredrik Sjöberg